

Junil o el viatge numínic de la literatura

Vaig llegir *Junil a les terres dels bàrbars* i la vaig deixar reposar. És una novel·la tan especial, una paràbola literària tan rebuscada, que cal distanciar-se. No cal explicar exactament de què tracta, si no què la impulsa, què fa d'ella una novel·la tan bella, tan inesperada, això és, un explícit homenatge als llibres i a la literatura.

El millor Joan-Lluís Lluís és aquest, el de *Les cròniques del déu coix* o el d'*El navegant*. Al darrere crec descobrir aquell gust pels relats exòtics, per les metàfores, un recurs molt del segle XVIII. Es tracta d'explicar una història extravagant per a parlar de nosaltres, de què som, de què ens fa humans. I com aquell que estima els llibres, que conrea el llenguatge, que s'entreté amb les paraules, que fins i tot les col·lecciona, s'eleva per sobre de la resta, perquè la literatura (és a dir, l'art) és el que ens separa de les bèsties. És allò més distintiu que ens caracteritza com a espècie biològica.

Joan-Lluís Lluís escriu sobre aquesta noia de nom Junil, a l'època del poeta Ovidi. Viu mig esclavitzada, però per les caramboles de l'existència aprèn a llegir, i aprèn a endinsar-se en la boira literària: a trencar el gel que recobreix tot escrit i a capbussar-se en el seu misteriós cos acollidor, en aquella pàtria que acotxa el bon lector. Junil és una xiqueta que va creixent al mateix temps que va llegint, i un bon dia decideix fugir i anar a l'encontre d'aquell poeta exiliat que tant admira, i en aquell viatge iniciàtic l'acompanyen diversos personatges, cadascú d'ells amb la seua pàtina peculiar.

Aquell viatge a la recerca del poeta és el gran motor del llibre. Retrobar Ovidi. Perquè abans de descobrir la seua existència, havia llegit fragments d'Homer,

MARTÍ DOMÍNGUEZ
@MartíDomínguezR

IL·LUSTRACIÓ DE DIEGO MIR

Virgili, Lucreci, Horaci, Micià i Varró, autors perduts en les boires dels temps. Als quals no podia posar rostres. I cada vegada que descobria un nou autor, es quedava “una estona repetint en veu alta el seu nom. Alfanàs. Alfanàs. Xenofont, Xenofont”. I de colp i volta desco-

breix Ovidi, “un escriptor viu que parla del desig sense trampes ni falsedat, que explora l'amor, li dona nom i l'adjectiva, el posa sota la mirada dels déus i l'abast dels lectors”. I Junil, sobtada, meravellada, el cor bategant es pregunta: “Existeixen autors vius que valgui la pena llegir? Fins a aquest moment, Junil havia cregut que la literatura era un llegat del temps d'abans, de quan els homes eren savis, xerraven poc, escoltaven molt i no escatimaven els sacrificis als déus”.

Aquesta és la gran bastida sobre la qual Lluís construeix el seu artefacte literari. Certament, hi ha moltes més coses, i Junil en el seu pelegrinatge s'envolta per una colla de gent heteròclita,

cadascú amb el seu caràcter i història. El motiu que els anima a tots ells és arribar al país dels Alans, on l'esclavitud està prohibida, cosa que a molts els sembla impossible. Una quimera, però que, tot i això, els impulsa a comprovar si és o no certa.

Però, per sobre de tot això, la gran aventura que s'hi narra és la d'aprendre a llegir. Llegir no sols és “distingir en un escrit els sons figurats per les lletres” (com es diu, de manera ben divertida, en el diccionari); llegir és combregar amb allò escrit, deixar-se trasbalsar per la història i descendir d'ella transformat, sent una altra persona. Els millors llibres no són aquells que ens entretenen, o que ens parlen d'allò que ja sabem, sinó aquells que recordem perquè quan els vàrem abandonar érem ja distints. Com diu Umberto Eco, a *La memòria vegetal*, aquells que “encoratgen mil itineraris distints

de la imaginació”. Aliment per a l'ànima, que, comptat i debatut, en aquests temps cada vegada escasseja més. La metamorfosi de Junil és com aprendre a caminar, una transformació numínica: una vegada aconseguida ja res no torna a ser igual. I ja és completament lliure.